

Vörös István

LATORIÁDA

*Emlékezések, ráfogások L. L. versei
és fordításai segítségével*

1 (Celan)

TÁGMENET

+

Elrendeződve
a tanterem
szűk terében,
körülvült asztalnál:

nem, mint iskolában vagy egyetemen.

Gondolat, rongyosra írva,
vers, rongyosra írva,
de ő leveszi a rongyot,
le az elhasznált szótagokat.
Ne tanulj – amíg nincs kitől.
Kevés dolog tanítható,
és azt is kevesen tudják tanítani.

Menj – órának nincs
időpontja, még most is tart,
pedig a félév félévek sokasága óta
véget ért. Kigurul az este
fél nyolcas befejezés
a Március 15-e térre,
és fordul, mint az ötös busz.
A reflektora az egyetlen fény a Duna fölött.
Ki kérdezi, mi történik
egy tanárral óra után?

+

Történik

egy tanárral?

Át a Duna fölött, árterek,
partok felé. Kint az éjszakában
iszapos víz hideg
pangása, fűzfák, eldobált tárgyak,
tornacipő, vaslábás
és egy lassan átnedvesedő
könyv. Egy lassan átsötétedő
könyv.

+

Könyv lassú

sötétje,

gondolkodás versek fölött,
nevek sodra, Celan, Mandelstam,
Montale, Blok.
Nevék sötétje,
folyama szavaknak,
áradása zaklatott ismerethiánynak,
Duna-parti univerzum,
visszatöltött idő a fejekben.

+

A fejekbe vissza-

töltött idő,

vissza, vissza, de az ő múltja
nem lehet a mi múltunk,
az ő ízlése csak csiszolhatja a miénket,
talán egy kicsit mi is az övét.
Csiszolás. Csiszolódás
egymáson. Pár lépés távolságból,
beszéd segítségével,
nem fizikai érintéssel,
és semmiképp se a versek csiszolása,
nem az, több.
Nem több, kevesebb.
A kevés maga. Bőségesen.

+

A kevés bősége,
gazdagsága
a lelki szegénységnek,
irodalma a megírhatónak,
és aztán a megírhatatlannak,
majd nem irodalma a megírhatónak,
verse a prózának,
prózája valami szépnek,
lelki szegények boldogtalansága,
és a megértés öröme,
tisztá, mint egy forrás
a városban, a kollégiumi kertben.
Tíz év múlva a metróépítés miatt
kiapad.

+

Kiapad tíz
év forrása.
Te vagy te,
te voltál köztünk, nekünk
hallható, ketyegtél
nekünk, mint zsebóra
a zsebnak, a fejünkben
tartottad egy-két gondolatodat,
nálam is maradt egy, ne kérd vissza.
A szemhez menj,
az éberem nézőhöz.

2 (Mandelstam)

BUDAPEST

Hazajöttem, röhögésig ismerek itt
mindent, megvilágosodásig, egekig.
Haza, egy város ege száll fölém,
jöttem, a szürke Prágából ma könnyedén.
Mert akkor Prága is még szürke volt,
de itt fölénk már némi fény hatolt,

kibomló nyolcvanas évek világa,
még nem gondolt senki a másvilágra,

csak írni, írni, írni volt a vágya,
és így talált rá önmagára.

Nézz szét a múltban – a decemberi nap
havat szór eléd és egy ronda sugarat,

mely alig hasonlít a fényre,
de máris megszépül a versbe téve.

Budapest! Engedd élni a fiad,
és akkor biztos itthon is marad,

meg elszökik majd másik városokba,
de Róma, Párizs úgyis visszadobja.

Gúnykacajig, röhögésig ismerek itt
minden teret, embert s még valakit.

Önmagam, ahogy otthon ülök,
olvasok, a világ körbe pörög,
akár a forgószék a tengelyén.
És rémület, a régi város rég enyém.

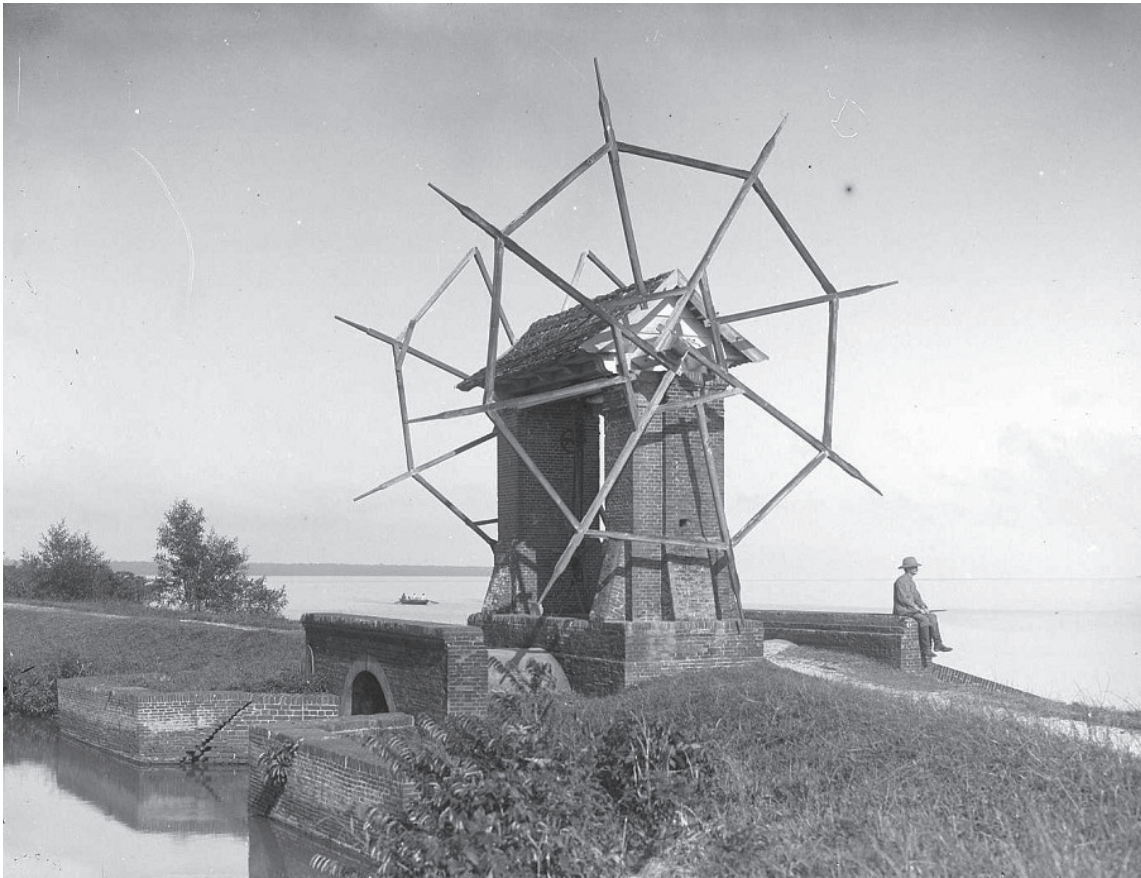
3 (Kovič)

ROBOTOK

Robotok andalognak a kertben.

Már mindenütt ott vannak,
az idegen lények nem más
bolygóról érkeznek,
hanem a mi fejünkből,
a mi kezünk által.
Most aztán letapossák
a füvet.

Robotok járkálnak a körúton.

Jól szabott zakóban, de különleges,
csak az ő lábukra alkalmas cipőben.
Már saját boltjaik is vannak.

Robotok szerepelnek a tévében.

Bizonyos vetélkedőkön
és sorozatokban sokkal
jobban lehet az emberarcú robotokat
alkalmazni, mint a közepes
színészeket. A hírek végén külön
robot-hírcsokor. Nem teszed jól,
ha más adóra kapszolsz.

Robotok tanítanak embereket.
Robotok indulnak az olimpián,
de még a paraolimpián is.
A kórházakba nem lehet beférni
a robotoktól.

Az utolsó hús-vér ápolónő
megvágja az ujját az egyik sérült
robot karjához érve.

A robot virágot szed,
hogy bocsánatot kérjen.

4 (Lator)

RÉZANGYAL

Húzz álmaid kútjából egy vödör
vizet. Egy hal fog úszni benne majd.
A lélek épp így (rejtve) tündököl,
sok titka van, hát inkább eltakard.

Egy szögletes kis rombuszhal kering
az ébredéskor megtöltött vödörben,
az asztalon már ott van egy hering,
és só és citrom sorakoznak körben.

És szögletes lesz majd a Föld is egyszer,
az ösztönös formák kora lejár.
Az éleken is átfroccsen a tenger,
a sík ott áll a tér kapuinál.

Rézangyal! Így hívják az őrt.
A büszke létbe szárnyával kotor.
Szándék, ami rögtön testet ölt,
s a lomha árnyékok fölé hajol.

Miféle lények vesznek körbe minket?
Miféle lények laknak legbelül?
A múlt időt vették fel, mint egy inget,
egy hal az éj szélére penderül.

Rézangyal álma, álmaink hete.
Kezdődhet újra – minden eltűnik.
A semmi száma s annak négyzete,
a véges nem tart ítéletnapig.

5 (Montale)

KÁDÁR KORI NYÁR

Örült éjjeli lepkék, árvaszúnyogok, muslicák,
moszkító kavargása, karéneke és száz dühös
csoportja forr kavarogva a szűk szobáskában,
hol nyitva felejtettük az ablakot, és égve a lámpát.
Betódult az egész augusztus a szobába,
be se nagyon férünk. A fal, mintha mákon
siklana a tekintet és meg-megcsikordulna,
ahogy le akarjuk darálni az éjszakai rémületet.
A lámpa feketeséggel van tele.

Most száguldott végig a magas parton az
éjszakai gyors, nem hozott se jó,
se rossz híreket, az évtized mozdulatlan,
mintha gyerekkor telne a felnőtteknek is,
nem gondolok komolyan arra,
hogyan valaha is felnőhetnék.

Az üdülőtelep egyetlen
part menti fasor, egyetlen út,
házak fenyők alatt, túlevelű avar,

kugli lendülő hangja, eldől a kilenc
bábu, öngyilkosok nyara,
ugyanaz a vonat üti el őket
fél órával később. Mások disszidálnak,
nekem csak a naplemente jutott,
a szelíd hullámok kotyogása
a parti köveken, a stég alján,
a sekély víz édes dadogása
az ablak alatt.

Minden hiába hát? – idén is lemaradunk
az augusztus 20-ai tűzijátékról.
Más örömök pedig nem akadnak,
talán az étteremben a sült fagyalt,
és most ez a kavargás, ez a boszorkányszombat,
fekete rakéták és rovar-ütegek csapongása
a világos háttér előtt, fordított tűzijáték,
a víz közelinek bizonyossága, harminc év múlva
bekövetkező tragédiák, időjárás-omlások,
korfordulók. Ugyanannyira vagyunk
a 2. világháborútól, mint a globális
felmelegedéstől, de emennek hadvezéreit
nem ismerjük, álarcban repkednek
a bogárinvázióban, szörnyetegek, démonok
hétvégéje, szennyes víz habja,
innen már látom a jövőt,
onnan lenni jó, amikor a csend volt
a szúnyogok zsákmánya.

Lekapcsoltuk a lámpát, és reggelre
a bogarak eltűntek.